

~čarouné~ SLOVENSKO

ŽIVOTNÝ ŠTÝL ♦ CESTOVANIE ♦ ŠIKOVNÍ ĽUDIA ♦ ZAUJÍMAVOSTI

APRÍL 2022

Ako smrdí medveď

S chatárkou z Bilíkovej chaty
o zážitkoch aj turistoch

- ♦ Horský priechod Čertovica
- ♦ NAI motorkárske trasy
- ♦ V kráľovstve máp
- ♦ Ekodukty – zelené mosty

CESTOU *necestou*

4,10 €

U slovenského hobita ♦ Návrat rysov ♦ Kraslice v bavlnke

Kúpte si predplatné magazínu *Čarovné Slovensko*

*Spoznávajújte krásu
našej krajiny po celý rok*

Každý predplatiteľ získa

- ♦ Nadčasový magazín, ku ktorému sa bude môcť vracieť opakovane, priamo do schránky
- ♦ Reportáže zo zaujímavých miest
- ♦ Tipy na výlety a túry
- ♦ Príbehy o šikovných Slovákoch a Slovenkách
- ♦ Unikátne fotografie z našej krajiny
- ♦ Praktické rady
- ♦ Sezónne recepty
- ♦ 20 % zľavu na kúpu knihy *Čarovné Slovensko*
- ♦ Všetko slovenské, o čom sa oplatí vedieť

Objednávajújte na Hnkonto.sk alebo oskenujte QR kód

EDITORIÁL

Milí čitatelia,

nepoznám azda nikoho, kto by nemal rád staré fotografie. Keď som ako dieťa chodievala k starým rodičom, kredenc so šuplíkom plným čiernobielych záberov z rodinnej histórie bol mojou najobľúbenejšou zábavkou. „Rozprávaj,“ uprosila som vždy babku, aby mi vysvetlila, na koho sa pozerám a kde to je. Samozrejme, najradšej som mala tie zábery, kde boli moji najbližší, babka s dedkom, ktorých mladosť a zrelý vek som mohla spoznať len cez tie malé zažltnuté papiere. Jednu sériu fotografií mám v pamäti dodnes, bol na nich môj dedo pri výstavbe jednej z hlavných ciest v Nitre. Veľký statný chlap, s ktorým som takmer od rána do večera „mastila“ karty a lúštila krížovky, vzbudzoval pri mohutnom cestnom valci môj rešpekt, a vždy, keď som neskôr po tej ulici prechádzala, spomenula som si na tú fotku a predstavovala si organizovaný chaos a hluk, keď sa všetko ešte len rodilo. Presne tieto myšlienky mi prichádzali na um pri našom článku o horskom priechode Čertovica (nájdete ho na str. 12), aké to asi muselo byť stavať jednu z najvyššie položených ciest na Slovensku. Nehovoriac o tom, ako sa ľudia z okolitých obcí museli komplikovane presúvať predtým, než cesta vôbec vznikla. Historik Michal Ďurčo to pre Čarovné Slovensko opísal celkom presne – keď tade šli dva vozy, ten, čo šiel z kopca, musel upozorňovať, že ide, lebo ak by sa tam stretli, nemali by sa ako jeden druhému vyhnúť. Mohlo sa to skončiť aj tým, že jeden z vozov museli rozobrať, aby mohli prejsť okolo seba. Zaujímavé iste boli aj začiatky automobilovej dopravy na slovenskom území, ktoré sprevádzal doslova odpor bežných ľudí, bolo im cudzie pozeráť sa na čosi, čo rachotí a dymí, a cítili sa ohrození. Dopadlo to občas aj tak, že auto prechádzajúce dedinou obhádzali blatom a kameňmi. Prvé autá boli nielenže neskutočne hlučné, ale vírili prach, to bol obrovský problém, lebo ľudia sa domnievali, že prach z ciest môže byť jedným zo spúšťačov tuberkulózy. A tak začali vznikať prvé asfaltky. Dnes je automobilizmus normálnou súčasťou života, fenomén, s ktorým sa stretávame denne. Motivácie, prečo sadnúť do auta, sú rôzne, no my sme sa v tomto čísle Čarovného Slovenska venovali okrem iného aj tomu, kadiaľ ísť, aby vaša cesta mohla byť zážitkom. Tak príjemnú jazdu.

Róberta Karpinská, šéfredaktorka
roberta.karpinska@carovneslovensko.sk

*... aby vaša
cesta mohla byť
zážitkom.*

Sledujte nás na sociálnych sieťach

www.facebook.com/magazincarovneslovensko

www.instagram.com/carovne_slovensko
[#carovneslovensko](https://www.instagram.com/carovneslovensko)

18

106

70

8 Čarovné oko

Miesto na vaše unikátne fotografie z potuliek po Slovensku.

12 Cesta cez Čertovicu

Horský priechod Čertovica obľubujú nielen motorkári, ale všetci motoristi. Ponúka nádherné výhľady uprostred prírody, ale zaujímavý je aj príbeh okolo výstavby tejto cesty.

18 Krížom-krážom po Slovensku

Vyspovedali sme troch motorkárov, ktorí popri cestovaní našou krajinou stihajú robiť aj zaujímavé zábery. Po ktorých cestách jazdia najradšej a ktoré sú podľa nich najkrajšie?

26 Zelené mosty

Zvieratá migrujúce krajinou často nemajú kadiaľ prejsť, preto ochranári sledujú ich prirodzené trasy a pomáhajú im preklenúť určité úseky. Cez ekodukty i rôzne iné migračné objekty.

34 Ako smrdí medveď?

Je síce poruke, pár desiatok metrov od stanice lanovky na Hrebienku, ale i tak tam

môžete zažiť kúsok divočiny. Bilíkovu chatu vo Vysokých Tatrách môžete mať ako základný tábor, z ktorého vyrazíte vyššie k oblakom.

42 Výlet za mapou

Možno si myslíte, že ide o preklep a v nadpise malo byť „výlet s mapou“, ale nepomýlili sme sa. V Slovenskom múzeu máp sme sa dozvedeli, ako v minulosti pracovali kartografi, a tiež sme si vytvorili vlastnú krajinu z piesku.

48 U slovenského hobita

Liptov v sebe skrýva veľa neodhalených či len málo navštevovaných atrakcií, Liptovská Teplička patrí práve

Foto na titulke:
Shutterstock

medzi ne. K najväčším zaujímavostiam patria malé „hobitie“ domčeky na kopci na konci dediny.

56 Návrat rysov

Dokázal to, čo nikto iný – vrátiť rysy narodené v zajatí naspäť do divočiny. Ochránár Miloš Majda o najefektívnejšom spôsobe prinavracania mláďat rysov zo zoo do prírody spracoval aj metodiku.

64 Poskladaný z riflí

Na stole je rozložených niekoľko kúskov rôznych odtieňov riflí a obraz, ktorý nám vyrazil dych. Dóm sv. Alžbety v Košiciach bol na nerozoznanie od skutočnosti, už dva mesiace na ňom kúsok za kúskom pracuje umelec Branislav Horváth.

70 Zuzka a jej ceruzka

„Vlastne som kreslila ešte skôr, ako som spievala,“ priznáva Zuzana Smatanová. Mnohí ju poznajú ako speváčku a hudobníčku, je však aj ilustrátorkou kníh. A nie hocijakej – ide o knižné vydanie textov piesní pre deti, ktoré napísal Peter Nagy.

78 Ako Slovensko dostalo kolesá

Keď sa na Slovensku objavili prvé autá a vo väčšom začali jazdiť po uliciach, ľudia boli nahnevani, občas ich ohadzovali blatom alebo kamením. Autá nechceli vidieť.

88 Čachtické Karpaty

Hoci tvoria podcelok Malých Karpát, aj pre niektorých zarytých milovníkov tohto

pohoria sú veľkou neznámou. Pritom ich ozdobou je jeden z najlepších malokarpatských vyhladkových vrcholov.

98 Zdravie z prírody

Dub letný/zimný. Dlhovekosť dubov ospevovali básne aj piesne od staroveku, niektoré sa dožívajú aj tisíc rokov. Dub sa využíval aj ako zdroj liečivej sily.

100 V moravskej „mackárni“

Malá pekáreň na macesy v Zlatých Moravciach je celoslovenský unikát. Prežila na rovnakom mieste zhruba sto rokov a všetky režimy – na rozdiel od ľudí, ktorých kultúru reprezentuje.

106 Kraslice v bavlne

A to doslova – Viera Slezáková nám ukázala, ako na zdobenie kraslíc oblepovaním bavlnkou. Na tejto technike je úžasné, že je nenáročná na materiál. Stačí vám lepidlo, vajíčka a bavlnky.

114 Zo sypárne chalúпка

Všetci im radili, aby staré sýpky zbúrali. No Milan s manželkou, srdcom i dušou pamiatkari, vedeli, že to nie je ich „šálka kávy“. Stáli si za svojím a urobili dobre.

120 Hra s voskom i ohňom

Keď sme enkaustiku, výtvarnú techniku starú tisíce rokov, videli po prvý raz, vedeli sme, že ju musíme vyskúšať. A keď sme bezhlavo zničili žehličku, vyhľadali sme niekoho, kto nám to môže ukázať. Umelkyňa Ľubomíru Brigantová.

126 Regál

Prinášame aprílové novinky a tipy z našich obchodov...

~čarouné~ SLOVENSKO

Ročník VI., číslo 4, apríl 2022, mesačník

ŠÉFREDAKTORKA:
Róberta Karpinská

SPOLUPRACOVNÍCI:
Veronika Nichta Mráziková, Katarína Abeille, Júlia Čechová,
Juraj Červenka, Richard Filipko, Dan Himič, Zuzana Jurgová,
Soňa Košíková, Petra Spišáková

ZALOMENIE A DTP:
Martina Buzinkayová

OBRAZOVÁ REDAKTORKA:
Beta Hriadelová

ÚPRAVA OBRÁZKOV:
Vratko Tóth

FOTO:
Pavol Funtál, Peter Mayer,
Miroslava Spodniaková

E-MAILOVÁ ADRESA REDAKCIE:
magazin@carovneslovensko.sk

TELEFÓNNE ČÍSLO REDAKCIE: 02/48 238 301

TITULNÁ FOTOGRAFIA: Shutterstock
EDITORIÁL FOTO: Katarína Kincelová

SPOLUPRACOVNÍCI FOTO:
Viktor Beličák, Juraj Červenka, Peter Korček, Peter Kováč

ILUSTRAČNÉ FOTOGRAFIE:
Dreamstime, Shutterstock, TASR

mafra slovakia

VÝKONNÝ RIADITEĽ:
Vladimír Mužík, tel.: 02/48 238 100
RIADITELKA OBSAHU:
Monika Hujáková, tel.: 02/48 238 210
FINANČNÝ RIADITEĽ:
Martin Mráz, tel.: 02/48 238 200
OBCHODNÁ RIADITELKA:
Katarína Michalechová, tel.: 02/48 238 106
RIADITEĽ DIGITÁLNYCH MÉDIÍ:
Denis Schvarcz, tel.: 02/48 238 442
RIADITEĽ MARKETINGU, PR A EVENTOV
Ivan Netík, tel.: 02/48 238 141
OBCHODNÁ MANAŽÉRKA:
Zuzana Koleniková, tel.: 0917 624 365
e-mail: zuzana.kolenikova@mafraslovakia.sk
PREDPLATNÉ: tel.: 0948/987 958, 0917/238 238

e-mail: predplatne@mafraslovakia.sk
online: <http://predplatne.hnonline.sk>

MAFRA Slovakia, a.s., je druhým najsilnejším
vydavateľstvom na Slovensku.
Vydáva viac ako 50 printových titulov, prevádzkuje
14 webových portálov a internetovú televíziu.

ADRESA VYDAVATELSTVA:
MAFRA Slovakia, a. s.
Nobelova 34, 836 05 Bratislava
tel.: 02/48 238 100
IČO: 51 904 446

TLAČ: WALSTEAD MORAVIAPRESS s. r. o.,
U Póny 3061, Břeclav

PREDPLATNÉ NA 12 MESIACOV:
45,10 € s DPH
CENA JEDNEHO VÝTLAČKU: 4,10 €
VOLNÝ PREDAJ: Mediaprint-Kapa, Pressegrasso, a. s.
REGISTRAČNÉ ČÍSLO: EV 5560/17
ISSN 2585-8009

Nevyžadanú poštu redakcia nevracia.
© Copyright MAFRA Slovakia, a. s. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva
ich vydavateľ. Autori článkov zverejnených v tomto vydaní si v zastúpení
vydavateľom vyhradzujú právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný
prenos článkov, ako aj na verejnú rozširovanie rozmožnených týchto článkov
v zmysle § 33 ods. 1 písm. a) a d) autorského zákona.
Vydavateľstvo MAFRA Slovakia, a. s., je súčasťou koncernu AGROFERT.
Odborným garantom magazínu Čarouné Slovensko je Asociácia cestovného
ruchu Slovenskej republiky.

Magická vrbá

Článok o vrbě v minulom čísle bol bezchybný. Poučný, zábavný, aj som sa zasmiala, aj poplakala, a pritom to bol text o obyčajnej vrbě. Ale človek sa dozvedel, aká je užitočná, empatická, liečivá, symbolická, všetko som si vedela predstaviť, aj tých vodníkov či strigu na metle.

Anna zo Zvolena

Úchvatné vitráže

Vitrážami som odjakživa uchvátená. Na škole sme museli vyskúšať všetky možné techniky, robili sme aj návrhy na vitráže, nerozumela som tomu, na akom princípe sú tie sklá, ale veľmi sa mi to páči už od detstva. Mnohé kostoly si nevieme ani

len predstaviť bez vitráží. Ďakujem, že vitrážistka vo vašom článku vysvetlila, ako sa to robí. Venovať sa tomu, to je ozaj umenie. Držím jej palce do ďalšej práce.

Betka

Zo zákulisia

O tom, že so žehličkou môže byť aj zábava, sa presvedčila aj naša redaktorka **Veronika**, ktorú do tajov enkaustiky zasvätila umelkyňa Ľubomíra Brigantová. Nový obraz si odniesla aj domov a teraz zdobí jej obývaciu stenu. Viac sa o tejto unikátnej technike dozviete na strane 120.

Zuzka Smatanová nepozvala redaktorku **Katku** do svojho ateliéru, lebo si súkromie pred médiami chráni. Tak sa stretli v Artelieri, kaviarni v centre Bratislavy, kde okrem chutných nápojov a občerstvenia ponúkajú rôzne maliarske školenia a workshopy.

Fotografa **Petra** zaujala na Bílkovej chate vo Vysokých Tatrách hlava z diviaka. Keď sa konečne prestal okolo nej krútiť, prinútil kolegu **Dana**, aby sa tváril ako vetrom ošľahaný horal. Dopadlo to ešte lepšie, ako obaja očakávali.

Na otázku „A čo si nám priniesla z roboty“ môžu redaktorky svojim deťom odpovedať vždy inak. Maces zo zlatomoravskej továrničky chutil synovi redaktorky **Sone** SKVELE a omrvinky z neho boli VŠADE.

#carovneslovensko

Boli ste niekde na výlete a chcete sa s nami podeliť o všetku tú krásu, ktorú ponúka naše čarovné Slovensko? Pošlite nám svoju snímku na magazin@carovneslovensko.sk, označte na svojich fotkách na Instagrame [@carovne_slovensko](https://www.instagram.com/carovne_slovensko) alebo použijete hashtag [#carovneslovensko](https://www.instagram.com/explore/tags/carovneslovensko) a my budeme radi vaše fotky zdieľať na našom profile alebo ich rovno uverejníme.

„Bojnický zámok patrí k tým najznámejším a určite aj najkrajším pamiatkam na Slovensku.“ [Radoslav Hoppej](#) @niejeturabezstura

„Pohľad na Sliezsky dom cestou na Východnú Vysokú, jeden z najkrajších štítov vo Vysokých Tatrách.“ [Radoslav Hoppej](#) @niejeturabezstura

„Spokojnosť na vrchole Rysy.“ [Tamara Suchá](#) @Tamm_su

„Hojdačka sa nachádza neďaleko dedinky Lysá pod Makytou v osade Ondříčkovce, krásne miesto s nádhernými výhľadmi.“ [Lenka Pavúčková](#) @lenpavucik

„Chladný, avšak nádherný východ Slnka na jednom z našich tatranských štítov: Kôprovský štít. V pozadí aj Veľké Hincovo pleso.“ [Dalibor Dekický](#)

„Fotka je vyhotovená na Chopku, tesne pod vrcholom, pričom to bola pre mňa prvá jazda na kopec, teda bez výšlapu, ale lanovkou. No výhľad sa ráta, nie?“ [Mária Podkamenská](#)

„Výhľad z rozhľadne Veľká Homola, alebo takto to vyzerá, keď sa zima pomaly poberá.“ [Andrea Heldová](#)

„Posielam vám do redakcie kúsok jari.“ [Martina Ondrejčáková](#) a jarná záhrada.

„Záber z vlnajšieho veľkonočného výletu na hrad Pajštún.“ [Michaela Čiefová](#)

ČAROVNÉ OKO

Stanislav Kušnier

Parížske močiare

Miesto na vaše fotky

Chodíte radi do prírody? Cestujete po Slovensku a podarili sa vám unikátne zábery, ktorými by ste sa radi pochválili? Toto je to miesto, kde ich vieme ukázať v plnej kráse na veľkej ploche. Pošlite nám ich minimálne vo veľkosti A4 s rozlíšením 300 dpi na magazin@carovneslovensko.sk a dostanú šancu ukázať sa svetu.

ČAROVNÉ OKO

Matúš Vavrek
Margecany

HORSKÝ PRIECHOD

CESTA *cez Čertovicu*

Text: Veronika Nichta Mráziková

Foto: CBS vydavateľstvo, Pavol Škorpík, Martin Kováč, Iveta Zuskinová, archív

HORSKÝ PRIECHOD ČERTOVIKA JE OBLÚBENÝ
NIELEN PRE MOTORKÁROV, ALE PRE
VŠETKÝCH MOTORISTOV. PONÚKA NÁDHERNÉ
VÝHLADY UPROSTRED PRÍRODY, ALE
ZAUJÍMAVÝ JE AJ PRÍBEH OKOLO VÝSTAVBY
TEJTO POZORUHODNEJ CESTY.